

SVĚTOVÁ
PRÓZA

Amor Towles Lincolnova dálnice



Od autora bestselleru
Gentleman v Moskvě

VYŠEHRAĐ

Lincolnova dálnice

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.ivysehrad.cz

www.albatrosmedia.cz



Amor Towles

Lincolnova dálnice – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.


ALBATROS MEDIA

Amor
Towles

Lincolnova
dálnice

Amor
Towles

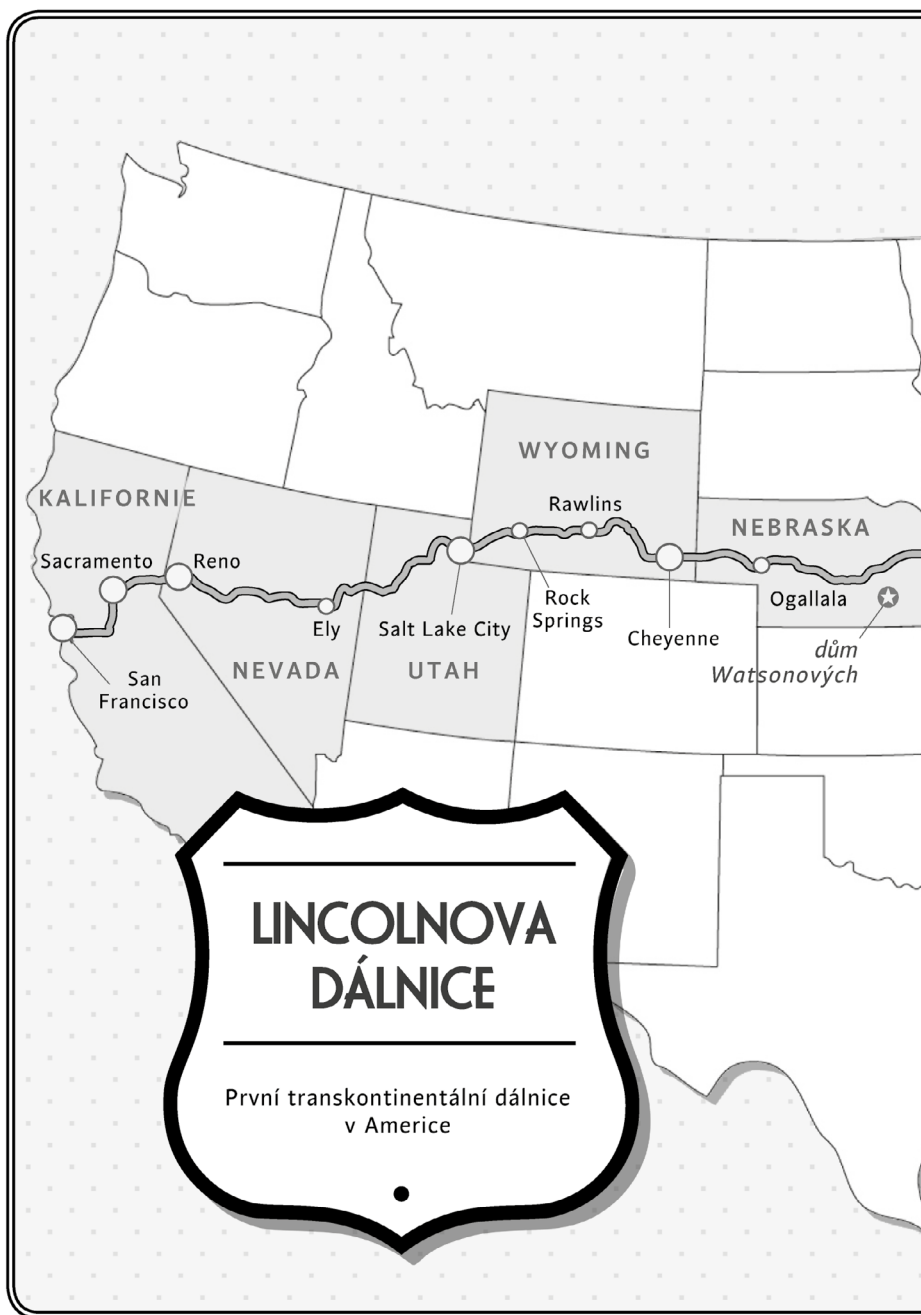
Lincolnova
dálnice

VYŠEHRAĐ

Copyright © 2021 by Cetology, Inc.
Translation © Martina Šimová, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7601-715-3
ISBN e-knihy 978-80-7601-723-8 (1. zveřejnění, 2022)
ISBN e-knihy 978-80-7601-725-2 (1. zveřejnění, 2022)
ISBN e-knihy 978-80-7601-724-5 (1. zveřejnění, 2022)

Bratrovi Stokleymu
a sestře Kimbrough



LINCOLNOVA DÁLNIČE

První transkontinentální dálnice
v Americe



První americká

TRANSKONTINENTÁLNÍ DÁLNIČE



TIMES SQUARE NEW YORK

ZAČÁTEK
Lincolnovy
dálnice

46. ulice

45. ulice

44. ulice

43. ulice

42. ulice

41. ulice

Broadway

Osmá avenue

Sedmá avenue

*Večer a rovinatá zem,
úrodná a tiše bezútěšná;
a míle zorané půdy,
černé a těžké, plné trpké síly;
pšenice pučí tu a plevel těž,
v záprahu koně, znavení muži;
prázdné dlouhé cesty,
slábnoucí slunce na západě,
věčná netečná nebesa.
A proti tomu všemu, Mládí...*

Ó, průkopníci! – Willa Cartherová

Deset

Emmett

12. června 1954 – Cesta ze Saliny do Morgenu trvala tři hodiny a Emmett po většinu času neutrousil jediné slovo. Správce Williams se prvních zhruba sto kilometrů pokoušel o přátelskou konverzaci. Odvyprávěl pár historek ze svého dětství na východním pobřeží a položil několik otázek na dětství Emmettovo, které mladík strávil na farmě. Emmett ale věděl, že se dnes se správcem vidí naposledy, a začínat podobné hovory mu tudíž připadalo celkem zbytečné. Proto když přejeli hranici mezi Kansasem a Nebraskou a správce zapnul rádio, upřeně se zahleděl z okénka, pozoroval prérii a své myšlenky si nechal pro sebe.

Přibližně osm kilometrů od města Emmett ukázal skrz čelní sklo.

– Na další křižovatce odbočte doprava. Je to bílý dům, asi šest kilometrů odsud.

Správce zpomalil a zahrnul. Projeli kolem McKuskerova domu a domu Andersenových, s párem totožných velkých červených stodol. O několik minut později už spatřili Emmettův dům, stojící vedle malého dubového hájku asi třicet metrů od silnice.

Podle Emmetta všechny domy v tomto koutě země vypadaly, jako by je sem někdo upustil z oblohy. Dům rodiny Watsonových měl očividně za sebou poměrně tvrdé přistání – střecha po obou stranách komínu byla prověšená a okenní rámy ubíhaly právě dost šikmo na to, aby polovinu oken nešlo tak docela

otevřít, zatímco ta druhá se nedala tak úplně dovřít. Emmett věděl, že v příštím okamžiku už spatří fasádu z překládaných prken, z níž jako by domnělý pád domu z nebes setřásl většinu náteru. Správce však zhruba třicet metrů od příjezdové cesty zastavil při kraji silnice.

– Emmette, začal s rukama stále položenýma na volantu, než odbočíme k domu, rád bych ti něco řekl.

Že má Williams něco na srdci, Emmetta nijak nepřekvapilo. Když dorazil do Saliny, správcem byl ještě rodák z Indiany jménem Ackerly, který zrovna netíhl k tomu verbalizovat rady, jež bylo možné účinněji předat pomocí rákosky. Správce Williams byl však moderní člověk s magisterským titulem a bohulibými záměry, jemuž na zdi za pracovním stolem visel portrét Franklina D. Roosevelta. Měl názory a představy nashromážděné z knih i vlastních zkušeností a k tomu disponoval plejádou slov, která mohl snadno proměnit v poučení.

– Pro některé mladé muže, kteří přijdou do Saliny, začal, nehledě na to, jaký sled událostí je pod naši sféru vlivu zavedl, jde o pouhý začátek dlouhé životní cesty plné problémů a potíží. Jsou to chlapci, jimž se v dětství nijak zvlášť nedostávalo zásad ohledně toho, co je dobré a co špatné, a oni se nedomnívají, že by nyní mělo smysl se něco takového učit. Všechny hodnoty a ambice, které se jim snažíme vštípit, s největší pravděpodobností odvrhnou ve chvíli, kdy nám zmizí z dohledu. Pro tyto mladíky je naneštěstí jen otázkou času, kdy se ocitnou v nápravném zařízení v Topece nebo na nějakém horším místě.

Správce se otočil k Emmettovi.

– Jde mi o to, Emmette, že ty k nim nepatříš. Neznáme se dlouho, ale za dobu, kterou jsem s tebou strávil, jsem poznal, že tě smrt toho chlapce skutečně tíží. Nikdo si nemyslí, že by to, k čemu ten den došlo, bylo odrazem zlovolné náтуры nebo projevem tvojí povahy. Šlo o odvrácenou stranu štěstěny. Jako civilizovaná společnost si však žádáme, aby i ti, kdo se nechtěně podíleli na neštěstí druhých, za svůj čin jistým způsobem zaplatili. Podobná odplata je tu samozřejmě i od toho, aby uspokojila ty, které neštěstí zasáhlo, jako třeba rodinu toho chlapce. Zároveň však požadujeme, aby byla podobná odplata ku prospěchu

mládence, který byl *hybnou silou* onoho neštěstí – aby v příležitosti splatit svůj dluh našel jistou útěchu, nějaké pokání, a tak začal obrodný proces. Rozumíš mi, Emmette?

– Rozumím, pane.

– To rád slyším. Víím, že se teď musíš postarat o svého bratra a nejbližší budoucnost ti možná připadá děsivá, ale jsi bystrý mladý muž a celý život máš před sebou. Svůj dluh jsi plně splatil, takže doufám, že ze své svobody vytěžíš, co jen půjde.

– To mám v úmyslu, pane správce.

A v tu chvíli to tak Emmett skutečně myslel. S většinou správcových slov souhlasil. Naprosto jistě a neochvějně věděl, že má celý život před sebou a že se musí postarat o svého bratra. Věděl i to, že byl spíš hybnou silou neštěstí než jeho strůjcem. Nesouhlasil však s tím, že by svůj dluh plně splatil. Protože nehledě na to, do jaké míry v celé záležitosti sehrála roli náhoda, pokud jste vlastníma rukama přivodili skon jiného člověka na této zemi, na to, abyste Všemohoucímu dokázali, že jste hodni jeho milosti, musel nevyhnutelně padnout celý zbytek vašeho života a ani o den míň.

Správce zařadil rychlost a zahnul k domu Watsonových. Na prostranství před verandou stála dvě auta – sedan a pick-up. Správce zaparkoval vedle pick-upu. Když s Emmettem vystoupili z auta, na verandu vyšel vysoký muž v kovbojském klobouku.

– Nazdar Emmette.

– Dobrý den, pane Ransome.

Správce k rančerovi natáhl ruku.

– Jsem správce Williams. Bylo od vás moc milé, že jste byl ochotný se s námi setkat.

– To je samozřejmost, pane správce.

– Pokud to dobře chápu, Emmetta znáte už dlouho.

– Ode dne, kdy se narodil.

Správce položil Emmettovi ruku na rameno.

– Pak vám nemusím vysvětlovat, jak náramný je to mládenec. Zrovna jsem mu v autě říkal, že teď, když splatil svůj dluh společnosti, má celý život před sebou.

– To tedy má, souhlasil pan Ransom.

Potom trojice mužů zmlkla. Správce tou dobou na americkém Středozápadě nežil ještě ani rok, ale protože na verandě farmářského domu nestál poprvé, věděl, že v tomto bodě rozhovoru vás s velkou pravděpodobností čeká pozvání dál a nabídka něčeho studeného k pití – a že jakmile takové pozvání obdržíte, měli byste být připraveni ho přijmout, protože odmítnutí bude považováno za nezdvořilé, i kdyby vás čekala tříhodinová zpáteční jízda autem. Jenže ani Emmett, ani pan Ransom nejevili žádné známky toho, že by se správce chystali pozvat dovnitř.

– Tak tedy, řekl po chvíli, asi pomalu vyrazím zpátky.

Emmett a pan Ransom správci ještě jednou poděkovali, potřásli mu rukou a pak sledovali, jak nasedá do auta a odjíždí. Správce na silnici urazil asi půl kilometru, když Emmett pokývl k sedanu.

– Tenhle je pana Obermeyera?

– Čeká v kuchyni.

– A Billy?

– Řekl jsem Sally, ať ho přiveze o něco později, abyste s Tomem stačili vyřídit všechno potřebné.

Emmett přikývl.

– Jsi připravený jít dál? zeptal se pan Ransom.

– Čím dřív, tím líp, odpověděl Emmett.

Toma Obermeyera našli usazeného za malým kuchyňským stolem. Měl na sobě bílou košili s krátkým rukávem a kravatu. Pokud k ní patřilo i sako, musel ho nechat v autě, protože na opěradle židle neviselo.

Když Emmett a pan Ransom prošli dveřmi, zjevně bankéře zastihli nepřipraveného, neboť prudce odsunul židli, která zavržala o podlahu, postavil se a vytrčil ruku před sebe – to všechno v jediném pohybu.

– Zdravím tě, Emmette. Rád tě vidím.

Emmett mu rukou bez jediného slova potřásl.

Když se rozhlédl kolem, všiml si, že podlaha je zametená, kuchyňská linka čistá, dřez prázdný a skříňky zavřené. Emmett si nevzpomínal, že by kuchyni někdy viděl tak uklizenou.

– Pojdte, řekl pan Obermeyer a ukázal ke stolu. Co kdybychom se všichni posadili?

Emmett si vybral židli naproti bankéři. Pan Ransom zůstal stát a ramenem se přitom opíral o dvevní rám. Na stole byly hnědé desky nadité papíry – ležely těsně z dosahu bankéřovy ruky, jako by je tam nenechal on, ale někdo jiný. Pan Obermeyer si odkašlal.

– Emmette, ze všeho nejdřív dovol, abych ti řekl, jak moc mě to s tvým otcem mrzí. Byl to dobrý člověk, příliš mladý na to, aby si ho vzala nemoc.

– Děkuju vám.

– Na pohřbu jsi měl, tuším, příležitost sednout si na chvilku s Walterem Eberstadtem a probrat s ním otcův majetek.

– To je pravda, odpověděl Emmett.

Bankér s výrazem soucitného pochopení přikývl.

– Potom ti Walter nejspíš vysvětlil, že tvůj otec si před třemi lety k hypotéce přibral ještě půjčku. Tehdy uvedl, že je to na modernizaci vybavení, ale já se domnívám, že podstatná část té půjčky šla ve skutečnosti na splacení nějakých starších dluhů vzhledem k tomu, že jediné nové farmářské vybavení, které jsme na pozemku našli, je traktor John Deere ve stodole. I když na tom, počítám, nejspíš nezáleží.

Emmett a pan Ransom s tím evidentně souhlasili, protože se ani jeden z nich nenamáhal s odpovědí. Bankér si znovu odkašlal.

– Chci říct, že úroda za posledních pár let nebyla taková, v jakou tvůj otec doufal, a protože zemřel, letos nebude vůbec žádná. Tudíž nemáme na výběr a musíme požadovat splacení půjčky. Je to nepříjemná záležitost, Emmette, to je mi jasné, ale chci, abys věděl, že to pro banku nebylo snadné rozhodnutí.

– Byl bych si myslel, že touhle dobou už s podobným rozhodováním nebudete mít potíže, poznamenal pan Ransom, vzhledem k tomu, jakou s ním máte praxi.

Bankér na rančera pohlédl.

– No tak, Ede, víš, že to, co říkáš, není fér. Žádná banka ti přece nepůjčí v naději, že ti kvůli nesplacení půjčky bude moct zabavit majetek.

Bankéř se obrátil zpátky k Emmettovi.

– S půjčkou se to má tak, že vyžaduje včasné splácení jistiny a úroků. I tak se v momentě, kdy se solidní klient se splátkami zpozdí, snažíme dělat ústupky. Například prodlužujeme lhůtu splatnosti a odsouváme splátky. Tvůj otec je toho dokonalým příkladem. Když začal mít s placením zpoždění, dali jsme mu čas navíc. Když onemocněl, dostal ještě víc času. Občas má ale člověk takovou smůlu, že ji nejde překonat, nehledě na to, kolik času dostane.

Bankéř natáhl paži a položil dlaň na hnědé desky, které tak konečně označil za vlastní.

– Pozemek jsme mohli vyklidit a dát ho na prodej už před měsícem, Emmette. Měli jsme na to právo. Ale neudělali jsme to. Počkali jsme, až si odpykáš trest v Salině a vrátíš se domů, aby ses mohl vyspat ve vlastní posteli. Chtěli jsme ti dát příležitost v klidu si s bratrem dům projít a uspořádat si osobní věci. Zatraceně, dokonce jsme z vlastní kapsy zaplatili i energetické společnosti, aby vám neodpojila plyn a elektřinu.

– To od vás bylo moc laskavé, odvětil Emmett.

Pan Ransom zabručel.

– Ale teď, když jsi dorazil domů, pokračoval bankéř, bude pro všechny zúčastněné nejspíš nejlepší, pokud ten proces dotáhneme do konce. Jsi vykonavatelem pozůstalosti svého otce, takže od tebe budu potřebovat podepsat pár papírů. A je mi líto, ale bude potřeba, abyste s bratrem byli do několika týdnů připraveni se vystěhovat.

– Jestli máte něco k podpisu, sem s tím.

Pan Obermeyer ze složky vytáhl několik dokumentů. Natočil je čelem k Emmettovi, postupně obracel stránky, vysvětloval význam jednotlivých ujednání, překládal terminologii a ukazoval, kde se mají papíry podepsat a kde opatřit iniciály.

– Máte pero?

Pan Obermeyer Emmettovi podal to svoje. Emmett papíry bez rozmyšlení podepsal a pak je posunul zpátky přes stůl.

– To je všechno?

– Je tu ještě jedna věc, řekl bankéř, když dokumenty uložil zpátky do bezpečí své složky. To auto, co stojí ve stodole.

Při zběžné prohlídce domu jsme nenašli technický průkaz ani klíčky.

– Na co je potřebujete?
– Druhá půjčka, kterou s námi tvůj otec uzavřel, se nevztahovala na konkrétní zemědělské nástroje. Peníze si půjčil proti jakémukoliv novému investičnímu vybavení zakoupenému pro potřeby farmy a obávám se, že tohle ustanovení se vztahuje i na osobní vozidla.

– Ne na tohle auto.
– Poslyš, Emmette...
– Ne na tohle auto, protože tohle konkrétní investiční vybavení není mého otce. Je moje.

Pan Obermeyer na Emmetta pohlédl se směsicí skepse a soucitu, dvou emocí, které dle mladíkova úsudku neměly na jednom obličejí v témže okamžiku co dělat. Emmett z kapsy vylovil peněženku, vytáhl z ní technický průkaz a položil ho na stůl.

Bankéř ho zvedl a prohlédl si ho.
– Vidím, že auto je psané na tvoje jméno, Emmette, ale obávám se, že pokud ho pro tebe koupil tvůj otec...
– Nekoupil.

Bankéř pohlédl na pana Ransoma, jako by u něj hledal zastání. Když ho nenašel, obrátil se zpátky k Emmettovi.

– Dvě léta jsem pracoval pro pana Schulteho, abych si vydělal na auto. Stavěl jsem domy, pokládal tašky, opravoval verandy. Vlastně jsem mu pomáhal i s montáží těch skříněk u vás v kuchyni. Pokud mi nevěříte, můžete se pana Schulteho zeptat. Na to auto každopádně nesáhnete.

Pan Obermeyer se zamračil, ale když Emmett natáhl ruku, aby si vzal technický průkaz zpátky, bez námitek mu ho vrátil. A když potom i se svou složkou odcházel, nijak zvlášť ho nepřekvapilo, že se Emmett ani pan Ransom neobtěžovali doprovodit ho ke dveřím.

Po bankéřově odchodu pan Ransom vyšel ven, aby počkal na Sally s Billym, a nechal Emmetta, ať si dům projde o samotě.

Stejně jako kuchyň, i obývací pokoj Emmettovi připadal uklizenější než obvykle. Polštáře byly opřené v rozích pohovky,

časopisy ležely v úpravné hromádce na kávovém stolku a rolovací víko otcova pracovního stolu bylo stažené. Nahoře v Billyho pokoji byla ustlaná postel, jeho sbírka lahvových zátek a ptačích pírek ležela úhledně vyskládaná na policích a jedno z oken bylo otevřené dokořán, aby dovnitř proniklo trochu vzduchu. Okno muselo být otevřené i na druhém konci chodby, protože pokojem vanul průvan dost silný na to, aby rozhýbal bojová letadélka zavěšená nad Billyho postelí – modely spitfiru, warhawku a thunderboltu.

Emmett se při pohledu na ně pousmál.

Ta letadla postavil, když mu bylo zhruba tolik co Billymu. Modelářské sady dostal od své matky v roce 1943, kdy se s kamarády nebavili o ničem jiném než o bitvách odehrávajících se v Evropě a Tichomoří, o generálu Pattonovi v čele sedmé armády, útočící na sicilské pláže, a o letce Černých ovcí pod velením Pappyho Boyingtona, které dotíraly na nepřitele nad Šalomounovým mořem. Emmett modely sestavil na kuchyňském stole s inženýrskou přesností. Pomocí malinkých lahvíček emailové barvy a jemných štětečků jim trupy pomaloval insigniemi a sériovými čísly. Když byly hotové, vyrovnal je na úhlopříčku na svůj psací stůl přesně tak, jak by stály na palubě letadlové lodi.

Billy je obdivoval od doby, co mu byly čtyři roky. Emmett ho po návratu domů ze školy občas přistihl, jak stojí na židli vedle jeho psacího stolu a mluví sám se sebou jazykem bojového pilota. A tak když bylo Billymu šest, Emmett a jeho otec letadélka zavěsili nad chlapcovu postel jako narozeninové překvapení.

Emmett pokračoval chodbou do otcova pokoje, kde našel stejné stopy důkladného úklidu: postel byla ustlaná, fotografie na stole oprášené, závěsy rozhrnuté a stažené šňůrkou. Emmett přistoupil k jednomu z oken a rozhlédl se po otcově pozemku. Po dvaceti letech orání a osazování zůstala pole jediný rok ležet ladem a už na nich byl patrný neúnavný postup přírody – mezi préríjními travinami v nich zakořeňoval pelyněk a přímětník. Pokud by nedotčená zůstala ještě několik dalších let, nepoznali byste, že zdejší půdu někdo někdy vůbec obdělával.

Emmett zavrtěl hlavou.

Byla to směla...

Tak to řekl pan Obermeyer. Směla příliš velká na to, aby se dala překonat. A bankéř měl do jisté míry pravdu. Pokud šlo o smělu, Emmettův otec jí měl odjakživa na rozdávání. Emmett nicméně věděl, že pouhou smělou to vysvětlit nejde. Charlie Watson mohl kromě směly po hrstech rozdávat také špatný úsudek.

Emmettův otec dorazil do Nebrasky z Bostonu v roce 1933 – s novomanželkou a snem o obdělávání půdy. Během následujících dvaceti let zkoušel pěstovat pšenici, kukuřici, sóju, a dokonce i vojtěšku, ale jeho plány přišly pokaždé nazmar. Pokud plodiny, které jeden rok zvolil, potřebovaly hojně vody, následovaly dva roky sucha. Když je zaměnil za plodiny vyžadující spoustu slunečního svitu, na západě se stáhly bouřkové mraky. Mohli byste říct, že příroda je nemilosrdná. Že je netečná a nepředvídatelná. Ale farmář, co mění pěstovanou plodinu každé dva nebo tři roky? Dokonce i jako chlapec Emmett chápal, že to je známka člověka, který nemá ponětí o tom, co dělá.

Vzadu za stodolou stálo speciální vybavení dovezené z Německa určené ke sklizení čiroku. V jistou chvíli bylo považováno za nezbytné, brzy poté za nepotřebné a nyní za zbytečné – protože otec neměl dost rozumu na to, aby ho prodal, když čirok přestal pěstovat. Zkrátka ho jenom nechal sedět na vymýceném prostranství za stodolou, vystavené napospas dešti a sněhu. Když bylo Emmettovi jako Billymu a přišli si k nim hrát kamarádi z okolních farem – chlapci, kteří tehdy, v době vrcholící války, dychtili zlázat jakýkoliv kus strojního vybavení a předstírat, že je to tank –, onoho sklízecího stroje se ani nedotkli, jako by instinktivně vycítili, že nevěstí nic dobrého a v jeho ohromném rezavějícím těle se ukrývá odkaz nezdaru a prohry, jimž byste se měli obloukem vyhnout, ať už ze zdvořilosti nebo z pudu sebezáchovy.

A tak jednoho večera, když mu bylo patnáct let a školní rok už končil, Emmett dojel na kole do města, zaklepal na dveře pana Schultheho a požádal ho o práci. Pana Schultheho Emmettův požadavek natolik zmátl, že ho posadil za jídelní stůl a dal mu

přinést kus koláče. Potom se ho zeptal, proč by chtěl chlapec vychovaný na farmě pro všechno na světě strávit léto zatloukáním hřebíků.

Emmett za panem Schultem nezašel z důvodu, že by ho znal jako přátelského člověka, ani proto, že dotyčný bydlel v jednom z nejpečnějšších domů ve městě. Pana Schulteho navštívil, protože usoudil, že tesař bude mít bez ohledu na okolnosti vždycky práci. Neboť ať už je postavíte sebelíp, domy zkrátka chátrají. Panty se uvolní, podlahová prkna se ošoupou, střešní krytiny se rozklíží. Stačilo se projít po domě Watsonových, a hned jste spatřili nescíslné způsoby, jimiž si čas dokáže na hospodářství vybrat svou daň.

Za letních nocí provázených burácením hromu nebo kvílením horkého větru Emmett slýchal, jak se otec, trpící nespavostí, vedle v pokoji převaluje na posteli – a že měl k tomu důvod. Farmář obtížený hypotékou je totiž jako člověk kráčející po mostním zábradlí s rozpaženými rukama a zavřenými očima. Byl to způsob života, v němž o blahobytu nebo zkáze snadno rozhodlo několik centimetrů srážek či několik mrazivých nocí.

To tesař netrávil bezesné noci sužován starostmi o počasí. Extrémní projevy přírody naopak vítal. Vítal vichřice, lijáky i tornáda. Vítal působení plísně i útoky hmyzu. Tyto přírodní síly totiž nevyhnutelně podryly integritu domu, oslabily jeho základy, prožraly mu trámy a postaraly se o to, že omítka zašla.

Když mu pan Schulte položil svou otázku, Emmett mu tohle všechno neřekl. Odložil vidličku a odpověděl prostě a jednoduše.

– Jak tomu rozumím já, pane Schulte, Job vlastnil voly, kdežto Noe měl kladivo.

Pan Schulte se zasmál a okamžitě Emmetta přijal.

Pokud by nejstarší syn většiny farmářů v obci jednoho večera přišel domů a oznámil, že si našel práci tesaře, vyčinili by mu tak, že by na to dlouho nezapomněl. A když už by byli při tom, následně by dojezdili do tesařova domu a trochu mu promluvili do duše – jen pár slov, na něž by si vzpomněl, až by se mu příště

znovu zachtělo vměšovat se do toho, jak jiný chlap vychovává svého syna. Když ale domů dorazil Emmett a otci oznámil, že si sehnal práci u pana Schulteho, otec se nerozzlobil. Pozorně chlapci naslouchal. Po chvílce úvah prohlásil, že pan Schulte je dobrý člověk a tesařina užitečná dovednost. První letní den pak Emmettovi připravil vydatnou snídani, zabalil mu oběd a pak ho i se svým požehnáním poslal vykonávat řemeslo jiného muže.

A jak se ukázalo, i to byl možná projev špatného úsudku.

Když Emmett sešel zpátky dolů, zastihl pana Ransoma, jak sedí na schodech verandy s lokty na kolenou a kloboukem stále sevřeným v ruce. Emmett se posadil vedle něj a oba se rozhlédli po neosetých polích. V dálce necelého kilometru jste rozeznávali plot, který vyznačoval začátek pozemku staršího z mužů. Podle Emmettova posledního odhadu vlastnil pan Ransom přes devět set kusů dobytka a zaměstnával celkem osm lidí.

– Chci vám poděkovat za to, že jste se ujali Billyho, řekl Emmett.

– Ujmout se Billyho bylo to nejmenší, co jsme mohli udělat. Navíc si dovedeš představit, jakou to udělalo radost Sally. Má plné zuby toho, že se mi musí starat o dům, ale pečovat o tvého bratra je něco úplně jiného. Od té doby, co je Billy u nás, vyvažuje mnohem líp než předtím.

Emmett se usmál.

– Ale stejně. Billymu to hrozně pomohlo – a já se zase utěšoval tím, že je u vás doma.

Pan Ransom přikývl, čímž vzal mladíkovo vyjádření díky na vědomí.

– Ten správce Williams mi přijde jako dobrý chlap, řekl po chvíli.

– Je to dobrý chlap.

– Nepůsobí jako někdo z Kansasu...

– Ne. Vyrostl ve Filadelfii.

Pan Ransom obracel klobouk v ruce. Emmett poznal, že soused má něco na srdci. Zjevně se snažil rozhodnout, jak anebo

zda to vůbec říkat. Anebo se jen pokoušel zvolit tu správnou chvíli. Někdy se však stane, že okolnosti vhodný okamžik zvolí za vás – jako třeba když se na silnici půldruhého kilometru daleko objeví oblak zvířeného prachu, který zvěstuje, že se blíží Ransomova dcera.

– Emmette, začal, správce Williams měl pravdu, když říkal, že svůj dluh jsi splatil – alespoň vůči společnosti. Jenže tohle je malé město, mnohem menší než Filadelfie, a ne každý v Morgenu se na to bude dívat jako on.

– Mluvíte o Snyderových.

– Mluví o Snyderových, Emmette, ale nejenom o nich. V téhle obci mají bratrance. Mají tady sousedy a staré rodinné přátele. Jsou tu lidi, se kterými udržují pracovní vztahy, a členové jejich církve. Všichni víme, že Jimmy Snyder si všechny potíže, v nichž se kdy ocitl, obecně vzato způsobil sám. V sedmnácti měl za sebou tolik průserů, že by jinému vystačily na celý život. Jenže na tom jeho bratrům nesejde, zvlášť poté, co ve válce přišli o Joea juniora. A jestli je zrovna nepotěšilo, že tě do Saliny poslali jen na osmnáct měsíců, tak když se dozvěděli, že tě kvůli tátově smrti propustí o pár měsíců dřív, rozzuřilo je to doběla. Dá se čekat, že ti tu zuřivost dají pocítit tak moc a tak často, jak jen budou moci. Takže i když máš celý život před sebou, anebo spíš *protože* máš celý život před sebou, možná by stálo za zvážení, jestli s ním nezačít na nějakém jiném místě.

– O to si nemusíte dělat starosti, odpověděl Emmett. Nemyslím si, že bychom za nějakých osmačtyřicet hodin s Billym ještě byli v Nebrasce.

Pan Ransom přikývl.

– Protože vám toho táta moc nenechal, rád bych vám dal trochu do začátku.

– Nemůžu si od vás vzít peníze, pane Ransome. Už tak jste pro nás udělal hodně.

– Tak to ber jako půjčku. Můžeš mi ji splatit, až se uchytiš.

– Připadá mi, že Watsonovi už si toho napůjčovali až dost, poznamenal Emmett.

Pan Ransom s úsměvem přikývl. Pak se postavil a posadil si klobouk na hlavu, zatímco na příjezdovou cestu se s burá-

cením vřítíl starý pick-up, kterému říkali Betty. Za volantem seděla Sally, s Billym na sedadle spolujezdce. Sotva se smykem a ohlušujícím prasknutím výfuku zastavila, Billy otevřel dveře a vyskočil z auta. S plátěným batohem, který mu visel z ramen až po zadek, proběhl přímo kolem pana Ransoma a objal Emmetta kolem pasu.

Emmett si přidřepal a bratrovo obětí opětoval.

Nyní se k nim blížila Sally, oblečená v pestrobarevných nedělních šatech, se zapékačí mísou v rukou a úsměvem ve tváři. Pan Ransom filozofickým okem zhodnotil dceřiny šaty i úsměv.

– No to se podívejme, koho to tu máme, řekla. Ne ať ho umačkáš, Billy Watstone.

Emmett se postavil a položil bratrovi ruku na temeno.

– Ahoj Sally.

Jak měla ve zvyku, když byla nervózní, Sally šla rovnou k věci.

– V domě jsem zametla a ustlala všechny postele, v koupelně je nové mýdlo a v chladničce máte máslo, mléko a vejčička.

– Děkujeme, řekl Emmett.

– Navrhovala jsem, abyste se navečeřeli s námi, jenže Billy trval na tom, že poprvé se musíš najíst u sebe doma. Ale protože jsi právě dorazil, připravila jsem vám casserole.

– Nemusela ses kvůli nám obtěžovat, Sally.

– Musela nemusela, tady to máte. Stačí to dát na pětáctýřicet minut do trouby roztopené na sto osmdesát stupňů.

Když si Emmett bral mísu do ruky, Sally zavrtěla hlavou.

– Měla jsem vám to raději napsat.

– Myslím, že Emmett si ty instrukce zapamatuje, poznamenal pan Ransom. A když ne, tak Billy určitě.

– Stačí to dát na pětáctýřicet minut do trouby roztopené na sto osmdesát stupňů, řekl Billy.

Pan Ransom se obrátil na dceru.

– Chlapci si toho mají jistě hodně co povídat a my máme doma ještě nějakou práci.

– Jen skočím na chvílku dovnitř, abych se ujistila, že je všechno –

– Sally, pronesl pan Ransom způsobem, který vylučoval jakékoliv odmítnutí.

Sally ukázala na Billyho a usmála se.

– Buď hodný, maličký.

Emmett s Billym se dívali, jak Ransomovi nastupují do svých aut a vyjíždějí zpátky na hlavní silnici. Billy se posléze otočil k Emmettovi a znovu ho objal.

– Jsem rád, že jsi doma, Emmette.

– I já, Billy.

– Tentokrát nebudeš muset zpátky so Saliny, vid'?

– Ne, už nikdy nebudu muset zpátky do Saliny. Tak pojd'.

Billy Emmetta pustil a bratři společně vešli do domu. V kuchyni Emmett otevřel chladničku a na spodní polici vsunul mísu s casserole. Na té vrchní stála slíbená vejíčka, mléko a máslo. Byla tu i sklenice domácího jablečného kompotu a pak další s broskvemi naloženými v sirupu.

– Chceš něco k jídlu?

– Ne, díky, Emmette. Sally mi těsně před tím, než jsme přijeli, udělala sendvič s burákovým máslem.

– Co takhle trochu mléka?

– Moc rád.

Zatímco Emmett nesl sklenice na stůl, Billy si sundal batoh a položil ho na prázdnou židli. Pak rozepl přezku, odklopil svrchní chlopeň, opatrně vyjmul malý balíček zavinutý v alobalu a rozbalil ho. Byla to hromádka osmi sušenek. Dvě položil na stůl, jednu pro Emmetta, druhou pro sebe. Potom folii zavinul, zbytek sušenek uložil zpátky do batohu, který znovu zapnul na přezku, a vrátil se na své místo.

– To je mi nějaký batoh, poznamenal Emmett.

– Je to opravdický batoh armády Spojených států, vysvětlil Billy. I když ve skutečnosti patří mezi armádní přebyteky – tak tomu říkají, protože do války se nikdy nedostal. Koupil jsem ho v obchodě pana Gundersona. Mezi přebyteky jsem tam sehnal i baterku, kompas a tyhle hodinky.

Billy natáhl paži, aby bratrovi ukázal časoměřič, který mu volně visel na zápěstí.

– Mají dokonce i vteřinovou ručičku.

Emmett vyjádřil hodinkám uznání a potom si kousl sušenky.

- Je dobrá. S kousky čokolády?
- Jo. Upekla je Sally.
- Pomáhal jsi?
- Umyl jsem potom mísu.
- To se vsadím.
- Sally jich pro nás napekla celý plech, ale pan Ransom se zlobil, že to přehání, a tak mi řekla, že nám dá jenom čtyři, ale tajně nám poslala osm.
- To máme štěstí.
- Větší než kdybychom dostali jen čtyři. Ale zase ne takové, jako kdybychom měli celý plech.
- Emmett se usmál, usrkl mléka a měřil si bratra přes okraj sklenice. Byl o několik čísel vyšší a měl kratší vlasy, tak jak je u Ransomových nosili všichni, ale jinak se zdál po tělesné i duševní stránce stejný. Opustit Billyho bylo pro Emmetta na odjezdu do Saliny to vůbec nejtěžší, a tak byl rád, že se bratr skoro nezměnil. Měl radost, že s ním může sedět u jejich starého kuchyňského stolu, a cítil, že Billy je také rád.
- Konec školního roku proběhl bez problémů? zeptal se a odložil sklenici.
- Billy přikývl.
- Test ze zeměpisu jsem napsal na sto pět procent.
- Sto pět procent!
- Většinou něco jako sto pět procent neexistuje, vysvětloval Billy. Většinou můžeš v čemkoliv získat maximálně sto procent.
- Tak jak jsi potom z paní Cooperové vymámil dalších pět?
- Byla tam otázka, za kterou šlo získat body navíc.
- Co to bylo za otázku?
- Billy ji odříkal z paměti.
- *Jaká je nejvyšší budova na světě?*
- A ty jsi znal odpověď?
- Znal.
- ...
- A neřekneš mi ji?
- Billy zavrtěl hlavou.
- To by bylo podvádění. Musíš na to přijít sám.

– No dobrá, jak myslíš.

Po chvíli ticha si Emmett uvědomil, že zírá do své sklenice s mlékem. Teď měl něco na srdci naopak on. Snažil se rozhodnout, jak a kdy tu záležitost bratrovi oznámí nebo jestli s tím má vůbec začínat.

– Billy, začal, netuším, co ti pověděl pan Ransom, ale už tady nemůžeme bydlet.

– Já vím, odpověděl Billy. Protože nám propadla hypotéka.

– Přesně tak. Víš, co to znamená?

– Znamená to, že náš dům teď patří bance.

– Správně. I když nám seberou dům, mohli bychom zůstat v Morgenu. Chvíli bychom bydleli s Ransomovými, zase bych pracoval pro pana Schulteho, na podzim by ses mohl vrátit do školy a nakonec bychom si mohli dovolit koupit si vlastní dům. Já si ale říkal, že je možná vhodná doba na to zkusit něco nového...

Emmett dlouho přemýšlel, jak to celé podat, protože se bál, že Billyho vyhlídka na odjezd z Morgenu rozruší, zvláště tak brzy po otcově smrti. Ale Billy nevypadal ani trochu rozrušeně.

– Myslel jsem na to samé, Emmette.

– Vážně?

Billy se zjevným nadšením přikývl.

– Když teď táta umřel a zabaví nám dům, nemusíme v Morgenu zůstat. Můžeme si sbalit věci a vyrazit do Kalifornie.

– Tak to se pak, počítám, shodneme, řekl Emmett s úsměvem. Rozdíl je jen v tom, že podle mě bychom se měli odstěhovat do Texasu.

– Nemůžeme se odstěhovat do Texasu, zavrtěl Billy hlavou.

– Proč ne?

– Protože se přestěhujeme do Kalifornie.

Emmett začal něco říkat, ale Billy už vstal ze židle a došel ke svému batohu. Tentokrát otevřel přední kapsu, vytáhl z ní malou obálku z konopného papíru a vrátil se na své místo. Opatrně odmotával červenou nit, která obepínala chlopeň obálky, a dal se do vysvětlování.

– Po tačkově pohřbu, když ses vrátil do Saliny, mě pan Ransom poslal se Sally k nám domů, abychom se podívali po důležitých dokumentech. Ve spodní zásuvce tačkového stolu jsme našli kovovou krabičku. Nebyla zamčená, ale byla to taková ta skříňka, kterou bys *mohl* zamknout, kdybys chtěl. Vevnitř byly důležité papíry, přesně jak řekl pan Ransom – třeba naše rodné listy a mámin a tátův oddací list. Ale vespuďu, na úplném dně, jsem našel tohle.

Billy naklonil obálku nad stůl a ven vyklouzlo devět pohlednic. Emmett z jejich stavu poznal, že nejsou tak docela staré, ale úplně nové také ne. V některých případech šlo o fotografie, zatímco jiné pohledy byly malované, ale všechny byly barevné. Na tom vrchním byl snímek Welsh Motor Courtu v Ogallale v Nebrasce – od pohledu moderního motelového komplexu s bílými chatkami, rostlinami vysázenými podél silnice a stožárem s americkou vlajkou třepotající se ve vzduchu.

– Jsou to pohlednice, řekl Billy. Pro mě a pro tebe. Od mamky.

To Emmetta zaskočilo. Od chvíle, kdy je matka onoho večera uložila do postele, políbila je na dobrou noc a navždy odešla, uplynulo téměř osm let – a od té doby od ní neslyšeli jediné slovo. Žádné telefonáty. Žádné dopisy. Žádné úhledně zabalené dárky, které by dorazily právě včas na Vánoce. Dokonce se k nim nedonesly ani žádné náhodně utroušené, náhodně zaslechnuté klevety. Tak si to Emmett alespoň myslel – až doteď.

Emmett zvedl pohlednici s obrázkem Welsh Motor Courtu a obrátil ji. Přesně jak řekl Billy, byla adresovaná jim dvěma a dopis byl psaný matčiným elegantním rukopisem. Text byl zhuštěný do několika řádků, jak už to u pohlednic bývá zvykem. Věty souhrnem vyjadřovaly, jak moc matce už teď oba chybí, ačkoliv je pryč teprve den. Emmett z hromádky zvedl další pohlednici. V levém horním rohu byl kovboj na černém koni. Laso, kterým točil nad hlavou, vystupovalo do přední části fotky a v jeho smyčce stál nápis *Pozdravy z Rawlinsu ve Wyomingu – metropole Velkých planin*. Emmett pohled obrátil. Matka jim v šesti větách, včetně té, která byla namačkaná u pravého spodního okraje, oznamovala, že kovboje s lasem v Rawlinsu

ještě nezahlédla, zato ale viděla pěknou řádku krav. Psaní znovu uzavřela tím, jak moc je oba miluje a jak jí chybí.

Emmett přelétl očima po zbylých pohlednicích na stole, vstřebal do sebe jména rozličných měst, motelů, restaurací, památek a dominant, a všiml si, že všechny obrázky kromě jednoho slibují jasně modrou oblohu.

Protože si uvědomoval, že ho bratr pozoruje, zachoval nezměnný výraz, ale ve skutečnosti pocítil osten zlosti – roztrpčení vůči jejich otci. Musel pohlednice zadržet a schovat je. Navzdory tomu, jak moc se na svou manželku hněval, neměl žádné právo ukrýt pohledy před svými syny, rozhodně ne před Emmettem, který byl dost starý na to, aby si je sám přečetl. Emmettovo roztrpčení však trvalo pouhý okamžik, protože věděl, že otec udělal tu jedinou rozumnou věc. Co dobrého mohlo koneckonců vzejít z občasné hrstky vět, které na zadní stranu klasické pohlednice napsala žena, jež vědomě opustila vlastní děti?

Emmett položil pohlednici z Rawlinsu zpátky na stůl.

– Pamatuješ, jak od nás mamka 5. července odešla? zeptal se Billy.

– Pamatuju.

– Následujících devět dní nám každý den napsala jeden pohled.

Emmett znovu sebral pohlednici z Ogallaly a zadíval se přesně nad místo, kam matka vepsala *Nejdražší Emmette a Billy*, ale žádné datum nenašel.

– Máma na ty pohledy nenapsala datum, řekl Billy, ale poznáš to z poštovních razítek.

Vzal Emmettovi pohlednici z ruky, načež všechny pohledy otočil, rozprostřel je po stole a ukazoval na jedno razítko po druhém.

– Pátého července. Šestého července. Sedmý červenec chybí, ale jsou tu dva pohledy z osmého. To protože 7. července byla v roce 1946 neděle a pošta je v neděli zavřená, tak musela poslat dva pohledy v pondělí. Ale podívej se na tohle.

Billy znovu sáhl do přední kapsy batohu a vytáhl z ní něco, co vypadalo jako brožura. Když ji rozložil na stůl, Emmett

viděl, že je to silniční mapa Spojených států z benzínové pumpy Phillips 66. Celým jejím středem ubíhala silnice, kterou bratr obtáhl černým inkoustem. Jména devíti měst z matčiných pohlednic, nacházejících se na západní polovině mapy, byla zakroužkována.

– To je Lincolnova dálnice, vysvětlil Billy a ukazoval na dlouhou černou čáru. Dálnici postavili v roce 1912 a pojmenovali ji po Abrahamu Lincolnovi. Byla to vůbec první silnice, která ubíhala z jednoho konce Ameriky na druhý.

Billy začal na východním pobřeží a dálnici sledoval prstem směrem na západ.

– Začíná na Times Square v New Yorku a končí o 5456 kilometrů dál v Lincolnově parku v San Franciscu. A prochází přímo Central City, jen čtyřicet kilometrů od našeho domu.

Billy se odmlčel a od zmíněného města přešel prstem k malé černé hvězdičce, pomocí které na mapě vyznačil jejich domov.

– Když od nás mamka 5. července odešla, jela právě tudy...

Billy zvedl pohlednice, obrátil je lícem vzhůru a začal je rozkládat přes spodní část mapy od východu na západ, přičemž každou umístil pod odpovídající město.

Ogallala.

Cheyenne.

Rawlins.

Rock Springs.

Salt Lake City.

Ely.

Reno.

Sacramento.

Nakonec zbyl poslední pohled zobrazující obrovskou budovu v klasicistním stylu zdvihadající se nad kašnou v jistém sanfranciském parku.

Když pohledy ve správném pořadí vyrovnal na stůl, Billy spokojeně vydechl. Emmett byl však ze sbírky nespůj, měl pocit, jako by si s bratrem prohlíželi něčí soukromou korespondenci – něco, do čeho jim vůbec nic nebylo.

– Billy, řekl, nejsem si jistý, že bychom měli jet do Kalifornie...

– Musíme jet do Kalifornie, Emmette. Copak to nechápeš? Proto nám máma ty pohledy poslala. Abychom se mohli vypravit za ní.

– Poslední ale přišel před osmi lety.

– Protože 13. července dorazila do cíle. Stačí se vydat po Lincolnově dálnici do San Franciska a tam ji najdeme.

Prvotní instinkt Emmettovi velel, aby bratrovi řekl něco rozumného, čím by ho odradil. Něco o tom, že matka nutně nezůstala v San Franciscu, že mohla snadno pokračovat dál a nejspíš to také udělala, a že i když na své syny během oněch prvních devíti dnů možná myslela, všechno nasvědčovalo tomu, že od té doby už si na ně nevzpomněla. Nakonec se spokojil s podotknutím, že i kdyby matka v San Franciscu náhodou žila, bylo by prakticky nemožné ji najít.

Billy přikývl s výrazem někoho, kdo už podobné dilema uvážil.

– Vzpomínáš, jak jsi mi vyprávěl o tom, jak mamka tak moc milovala ohňostroje, že nás 4. července vzala až do Sewardu, abychom viděli to velké představení?

Emmett si nepamatoval, že by o tom bratrovi říkal, a vzhledem k okolnostem si nedovedl představit, že by ho k něčemu takovému někdy něco ponouklo. Nemohl však popřít, že je to pravda. Matka ohňostroje milovala.

Billy se natáhl pro poslední pohlednici – tu, která zobrazovala klasicistní budovu s kašnou. Otočil ji a prstem přejel po matčině rukopisu.

– *Na obrázku je palác Čestné legie v sanfranciském Lincolnově parku a každý rok na 4. července tu pořádají jeden z největších ohňostrojů v celé Kalifornii!*

Billy na bratra pohlédl.

– Právě tam ji najdeme, Emmette. U paláce Čestné legie, až tam budou na 4. července pořádát ohňostroj.

– Billy... začal Emmett.

Ale Billy, který stačil zachytit nedůvěru v bratrově hlase, začal důrazně vrtět hlavou. Potom znovu pohlédl na mapu na stole a prstem přejel po matčině trase.

– Z Ogallaly do Cheyenne, z Cheyenne do Rawlinsu, z Rawlinsu do Rock Springs, z Rock Springs do Salt Lake City, ze Salt Lake City do Ely, z Ely do Rena, z Rena do Sacramenta a ze Sacramenta do San Francisca. Tudy pojedeme.

Emmett se opřel na židli a přemýšlel o tom.

Texas si nevybral jen tak pro nic za nic. O tom, kam se s bratrem vypraví, přemýšlel důkladně a systematicky. V Salině trávil celé hodiny v malé knihovně, kde obracel stránky almanachu a svazků encyklopedie, dokud nebyla odpověď na otázku, kam by se měli vydat, zcela jasná. Jenže Billy mezitím s o nic menší pečlivostí a systematickostí následoval vlastní úvahy a odpověď na tu otázku viděl právě tak jasně jako Emmett.

– Dobrá, Billy, povím ti, jak to uděláme. Co kdybys ty pohledy vrátil zpátky do obálky a dal mi trochu času na to promyslet si, co jsi mi řekl?

Teď začal Billy přikyvovat.

– To je dobrý nápad, Emmette. To je dobrý nápad.

Shrnul pohlednice dohromady v pořadí od východu na západ, načež je vsunul do obálky, obtácel ji červenou nitkou, dokud nebyla bezpečně uzavřená, a potom je vrátil zpátky do batohu.

– Jen o tom chvilku popřemýšlej, Emmette. A uvidíš.



Zatímco Billy se zabavil u sebe v pokoji, Emmett si nahoře v patře dopřál dlouhou horkou sprchu. Když byl hotový, sebral oblečení, které předtím odhodil na podlahu – šaty, v nichž odjel do Saliny a zase se z ní vrátil, z kapsy u košile vytáhl balíček cigaret a celou hromádku hodil do koše. Po chvíli tam hodil i cigarety a při tom si dal pozor, aby zůstaly zastrčené pod oblečením.

U sebe v pokoji si oblékl čistou džínovou košili a džíny se svým oblíbeným páskem a botami. Potom sáhl do horní zásuvky stolu a vytáhl z ní pár ponožek smotaných do koule. Rozmotal je a s jednou zatřásl, dokud z ní nevyklouzly klíčky

od auta. Následně prošel chodbu a strčil hlavu do bratrova pokoje.

Billy seděl na podlaze vedle svého batohu. Na klíně měl starou plechovku od tabáku s portrétem George Washingtona, zatímco na koberci, vyrovnané ve sloupcích a řadách, ležely všechny jeho stříbrné dolary.

– Koukám, že jsi našel pár dalších, zatímco jsem byl pryč, poznamenal Emmett.

– Tři, odpověděl Billy a jeden z dolarů opatrně pokládal na jeho místo.

– Kolik ti jich ještě chybí?

Billy prstem ukázal na prázdná místa v mřížce.

– 1881. 1894. 1895. 1899. 1903.

– To je za chvíli budeš mít všechny.

Billy přikývl na souhlas.

– Ale najít ty z let 1894 a 1895 bude těžké. Měl jsem štěstí, že jsem sehnal ten z roku 1893.

Billy na bratra pohlédl.

– Přemýšlel jsi o té Kalifornii, Emmette?

– Ano, ale budu o ní muset přemýšlet ještě o trochu déle.

– To nevádí.

Zatímco Billy obrátil pozornost zpátky ke svým stříbrným dolarům, Emmett se podruhé za ten den rozhlédl po bratrově pokoji a znovu se zadíval na sbírky úhledně vyskládané na policích i na letadélka zavěšená nad postelí.

– Billy...

Billy znovu vzhlédl.

– Ať už skočíme v Texasu, nebo v Kalifornii, myslím, že bude nejlepší, pokud budeme cestovat nalahko. Když budeme vlastně začínat tak trochu od píky.

– Přesně to samé jsem si říkal taky, Emmette.

– Vážně?

– Profesor Abernathie tvrdí, že neohrožený cestovatel často vyrazí na cesty jen s tím, co se mu vejde do cestovní brašny. Proto jsem si v obchodě pana Gundersona koupil ten batoh – abych byl připravený vyrazit, jakmile přijedeš domů. Už v něm mám sbalené všechno potřebné.

– Všechno?

– Všechno.

Emmett se usmál.

– Jdu do stodoly zkontrolovat auto. Chceš jít se mnou?

– Ted? vyhrkl Billy překvapeně. Stůj! Počkej chvilku! Nechoď beze mě!

Shrábl dolary, které předtím v chronologickém pořadí tak pečlivě vyrovnal na podlahu, a začal je co nejrychleji sypat zpátky do plechovky od tabáku. Potom ji zavřel, vrátil do batohu a batoh si hodil na záda. Následně jako první vyrazil do přízemí a pak ven ze dveří.

Když přešli přes dvůr, Billy se ohlédl přes rameno a hlásil, že pan Obermeyer vrata do stodoly opatřil zámkem, ale Sally ho odlomila páčidlem, které vozila vzadu v autě.

A skutečně – jakmile k vratům dorazili, našli petlici se stále přichyceným visacím zámkem, jak volně visí na vyviklaných hřebících. Vzduch uvnitř byl teplý a povědomý – voněl po dobytku, přestože ve stodole žádný neměli od doby, kdy byl Emmett malý.

Emmett se zastavil, aby si jeho oči přivykly na tmu. Před ním stál nový traktor značky John Deere a za ním starý otlučený kombajn. Emmett postoupil dál do stodoly a zůstal stát před velkým předmětem zakrytým svažující se plachtou.

– Pan Obermeyer tu plachtu strhl, ale se Sally jsme ji zase vrátili zpátky.

Emmett uchopil cíp plachtoviny a tahal oběma rukama, dokud mu celá nesklouzla k nohám. A tam, přesně v místě, kde ho před pěti měsíci nechal, stál čtyřdveřový světle šedomodrý vůz s pevnou střechou – jeho Studebaker Land Cruiser, model z roku 1948.

Emmett přešel dlaní po kapotě, otevřel dveře na straně řidiče a usedl dovnitř. Chvilí tam jen tak seděl s rukama položenými na volantu. Když auto koupil, podle tachometru mělo najeto skoro sto třicet tisíc kilometrů, kapotu plnou promáčeklin a potahy sedaček propálené od cigaret, ale jezdilo jedna báseň. Vložil klíček do zapalování, otočil jím a stiskl startér. Čekal, že uslyší konejšivé vrčení motoru, ale dočkal se jenom ticha.

Billy, který se držel zpátky, nesměle přistoupil blíž.

– Je rozbité?

– Ne, Billy. Jen má vybitou baterku. To se stává, když necháš auto dlouho stát. Půjde to snadno napravit.

Billy, jemuž se viditelně ulevilo, se posadil na balík slámy a ze zad si sundal batoh.

– Dáš si ještě sušenku, Emmette?

– Ne, děkuju. Ty si ale dej.

Zatímco Billy rozepínal batoh, Emmett vystoupil z auta, přešel ke kufru a otevřel ho. Když se ujistil, že zdvižené víko kufru brání bratrovi ve výhledu, stáhl plst' zakrývající jeho zadní část, kde měl uloženou náhradní pneumatiku, a jemně přejel rukou po jejím vnějším okraji. Navrchu našel obálku nadepsanou svým jménem – byla přesně tam, kde otec řekl.

Další ručně psaný vzkaz, co po sobě zanechal duch, pomyslél si Emmett.

Milý synu,

ve chvíli, kdy budeš číst tenhle dopis, už farma nejspíš připadla bance. Možná se na mě za to budeš hněvat, budeš ze mě zklamáný a já bych tě za to nevinil. Asi by tě hodně překvapilo, kolik mi toho po své smrti nechal můj otec, kolik mému otci odkázal můj dědeček a jemu zase pradědeček. Nejen akcie a dluhopisy, ale i domy, obrazy, nábytek a stolní servis, členství v klubech a společnostech. Všichni tři byli oddaní puritánské tradici a v ní zalíbit se Bohu znamená zanechat svým dětem víc, než kolik bylo odkázáno jim samotným.

V této obálce najdeš všechno, co můžu odkázat já tobě. Jsou to dvě dědictví – jedno velké, druhé malé, a v obou případech jde svým způsobem o svatokrádež.

Když píšu tyto řádky, částečně cítím hanbu, protože jsem tím, jak jsem žil svůj život, přerušil onen úctyhodný cyklus hospodárnosti nastolený mými předky. Zároveň jsem však pyšný, neboť vím, že ty s tímto malým odkazem nepochybně dosáhneš víc, než jsem já kdy dokázal s obrovským jménem.

S láskou a obdivem

tvůj otec, Charles William Watson

K dopisu bylo svorkou přichycené první ze dvou dědictví – jediná stránka vytržená ze staré knihy.

Emmettův otec nebyl z těch, kteří své děti plísňí, dokonce ani ve chvíli, kdy by si to zasloužily. Emmett si popravdě řečeno vybavoval jediný moment, kdy na něj v plné síle dopadl otcův hněv: bylo to v den, kdy ho poslali ze školy domů za to, že počmáral knihu. Jak mu dal otec toho večera naprosto jasně na srozuměnou, poničit stránky knihy znamenalo uchýlit se k chování Vizigóta. Znamenalo to zasadit úder nejposvátnějšímu a nejušlechtilejšímu z lidských úspěchů – schopnosti zaznamenat své nejlepší myšlenky a pocity tak, aby mohly být předávány napříč staletími z generace na generaci.

Vytrhnout stránku z jakékoliv knihy bylo dle otcova mínění rovno svatokrádeži. O to víc šokující byla skutečnost, že daný list vytrhl z *Esejů* Ralpha Walda Emersona – knihy, které si cenil nade všechny ostatní. Poblíž spodního okraje stránky otec červeným inkoustem pečlivě podtrhl dvě věty.

Ve vzdělávání každého člověka nadejde čas, kdy dotýčný dospěje k přesvědčení, že závist rovná se nevědomosti, že napodobování je sebevražda – že musí sám sebe, v dobrém i ve zlém, přijmout takového, jaký je, a ačkoliv je celý širý svět plný dobra, nezíská ani zrníčko kukuřice jinak než tvrdou prací na onom kusu země, jenž mu byl svěřen k obdělávání. Síla, která v člověku prodlévá, je ze své podstaty zcela nová, a jedině on ví, čeho je schopný dosáhnout – a ani on sám to nezjistí, dokud to nezkusí.

Emmett okamžitě poznal, že pasáž z Emersona vyjadřuje dvě věci zároveň. Zaprvé to byla omluva. Vysvětlení, proč za sebou otec v rozporu se zdravým rozumem nechal domy, obrazy a členství v klubech a společnostech, jen aby se odstěhoval do Nebrasky a obdělával zde půdu. Emmettův otec stránku z Emersona nabízel jako důkaz – jako by to byl jakýsi posvátný dekret –, že neměl na vybranou.

Pokud však šlo na jedné straně o omluvu, zároveň se jednalo i o jakési vybídnutí – otec Emmetta vyzýval, aby necítil žádné výčitky, žádnou vinu ani ostych ohledně toho, že se obrací zády ke třem stům akrům půdy, jimž on sám zasvětil polovinu života, pokud je opouští proto, aby bez závisti či napodobování následoval svůj vlastní cíl, a tak objevil, čeho je sám schopný.

V obálce za stránkou z Emersona se potom nacházelo druhé dědictví: štůsek zbrusu nových dvacetidolarových bankovek. Emmett přešel prstem po jejich nezmačkaných, čistých okrajích. Odhadoval, že jich celkem bude zhruba sto padesát, tedy nějaké tři tisíce dolarů.

Emmett dokázal pochopit, proč otec vytrženou stránku považoval za jistý druh svatokrádeže, ale v případě peněz to přijmout nemohl. Charlie Watson tak peníze označil nejspíš proto, že je synovi odkázal za zády svých věřitelů, a tím pádem jednal v rozporu jak se svými právními povinnostmi, tak s vlastním smyslem pro to, co je správné a co špatné. Avšak tím, že dvacet let úspěšně splácel úroky plynoucí z hypotéky, Emmettův otec za farmu zaplatil dvakrát. A potom znovu – tvrdou prací, zklamáním, vlastním manželstvím a nakonec i životem. Takže ne – to, že stranou uložil tři tisíce dolarů, v Emmettových očích nebyla svatokrádež. Pokud šlo o něj, otec si zasloužil každý cent.

Emmett si jednu z bankovek zastrčil do kapsy, pak obálku vrátil na její místo nad náhradní pneumatikou a všechno znovu přikryl plstí.

– Emmette... ozval se Billy.

Emmett zavřel kufr a pohlédl na Billyho, ale Billy se na něj nedíval. Hleděl na dvě postavy, které se zjevily ve dveřích stodoly. Protože se rýsovaly proti pozdně odpolednímu světlu, Emmett ihned nepoznal, co jsou zač. Alespoň ne do chvíle, kdy jeden z nich rozpřáhl ruce a zahalekal:

– Ta-dá!

Vévoda

Měli jste vidět, jak se Emmett zatvářil, když mu došlo, kdo stojí ve dveřích. Z jeho výrazu by si byl jeden myslel, že jsme sem spadli z nebes.

Na začátku čtyřicátých let vystupoval jeden eskapista, jmenoval se Kazantikis. Někteří vtipálci na turné mu rádi říkali hňupskej Houdini z Hackensacku, ale to nebylo tak docela fér. První půlka jeho vystoupení byla možná trochu vachrlatá, ale finále, to byl hotový poklad. Přímou před vámi se dal spoutat řetězy, zavřít do truhly a spustit na dno obrovské skleněné nádrže. Fešná blondýna pak na pódium vyvezla obrovské hodiny na kolečkách, zatímco konferenciér obecenstvu připomněl, že průměrný člověk dokáže zadržet dech jen na dvě minuty a že když jim utnete přívod kyslíku, většina lidí po čtyřech minutách zmalátní a po šesti upadne do bezvědomí. Byli u toho dva chlapíci z Pinkertonovy detektivní agentury, kteří měli dohlédnout na to, že západka na truhle bude zajištěná, a po ruce byl i kněz řecké ortodoxní církve, komplet v dlouhé černé sutaně a s dlouhými bílými vousy, kdyby bylo náhodou třeba poslední pomazání. Pak kufr ponořili do vody a blondýna spustila hodiny. Po dvou minutách se z obecenstva začaly ozývat posměšky a pískot. Po pěti to byla óóó a ááá. Když ale uplynulo osm minut, Pinkertoni si vyměnili ustarané pohledy. Po deseti minutách se kněz pokřižoval a oddrmolil nesrozumitelnou modlitbu. Ve dvanácté minutě se blondýna rozbředla

a zpoza opony se vyhrnuli dva kulisáci, aby Pinkertonům pomohli vyzvednout truhlu z nádrže. Pokaždé se zaduněním dopadla na pódium, zatímco reflektory na kraji jeviště zalila voda a natekla do orchestru. Když jeden z Pinkertonů neohrabaně zápasil s klíči, druhý ho odstrčil stranou, vytáhl pistoli a zámek ustřelil. Strhl z truhly víko, převrátil ji a zjistil... že je prázdná. V kteroužto chvíli si kněz stáhl vousy a ukázal, že není nikdo jiný než sám Kazantikis – vlasy měl pořád ještě mokré – a celé obecenstvo tomu všemu přihlíželo v posvátném údivu. Přesně tak se tvářil Emmett Watson, když si uvědomil, kdo stojí ve dveřích. Zkrátka a dobře nedokázal uvěřit, že jsme to ze všech lidí na světě právě my.

– Vévodo?

– V celý svý parádě. A taky Woolly.

Pořád tam stál, jako by do něj uhodil hrom.

– Ale jak...?

Zasmál jsem se.

– Toť otázka, co?

Přiložil jsem si ruku k puse a ztišil hlas.

– Tak trochu jsme se svezli s naším správcem. Když jste vyřizovali tvoje papíry kvůli odchodu ze Saliny, vklouzli jsme mu do kufru.

– To snad nemyslíš vážně.

– Já vím, nešlo zrovna o jízdu první třídou. Jen si to představ – vevnitř bylo skoro čtyřicet stupňů a Woolly si co deset minut stěžoval, že se mu chce na záchod. A když jsme vjeli do Nebrasky? Myslel jsem, že kvůli těm rigolům na silnici skončím s otřesem mozku. Někdo by měl napsat guvernérovi!

– Nazdar Emmette, ozval se Woolly, jako by se k nám právě přidal.

To na Woollym musíte milovat. Vždycky má asi tak pět minut zpoždění, dorazí na špatné nástupiště se špatným kufrem přesně ve chvíli, kdy hovor takříkajíc odjíždí ze stanice. Někomu to možná bude připadat k uzoufání, ale já dám vždycky přednost člověku, co má pět minut zpoždění, před tím, co je všude o pět minut dřív.

Koutkem oka jsem sledoval, jak se ten capart, co předtím seděl na balíku slámy, pomalu šine směrem k nám. Když jsem na něj ukázal, strnul jako veverka na trávníku.

– Billy, nemám pravdu? Tvůj bratr tvrdí, že máš pořádně za ušima. Je to pravda?

Mrňous se usmál a přišel ještě o trochu blíž, dokud nestál Emmettovi po boku. Potom na bratra pohlédl.

– To jsou tvoji kamarádi, Emmette?

– To se ví, že jsme!

– Jsou ze Saliny, vysvětlil Emmett.

Chystal jsem se to rozvést, ale vtom jsem si všiml toho auta. Natolik jsem se soustředil na naše líbezně znovushledání, že auto schované za těžkým farmářským vybavením docela ušlo mojí pozornosti.

– To je ten studebaker, Emmette? Jak se tý barvě říká? Mimi-novská modrá?

Auto objektivně řečeno vypadalo jako kára, kterou zubařova manželka dorazí na partičku binga, ale stejně jsem při pohledu na něj zahvízdal. Potom jsem se obrátil k Billymu.

– Někteří chlapci v Salině si na spodní část vrchní palandy připíchli obrázek svojí holky, aby se na ni mohli dívat, než nám zhasnou světla. Pár jich tam mělo fotku Elizabeth Taylorové nebo Marilyn Monroe. Ale tvůj brácha si tam přišpendlil reklamu ze starýho časáku s barevným obrázkem svého vozítka. Nebudu ti lhát, Billy. Emmettovi jsme dali pěkně sežrat, že se tak rozněžňuje nad autem. Ale teď když ho vidím zblízka...

Uznale jsem potřásl hlavou.

– Poslyš, řekl jsem a obrátil se k Emmettovi. Můžeme se v něm trochu projet?

Emmett neodpověděl, protože se díval Woollyho – ten zase zíral na pavučinu bez jediného pavouka v dohledu.

– Jak ti je, Woolly? zeptal se ho.

Woolly se otočil a chvíli o tom přemýšlel.

– Je mi dobře, Emmette.

– Kdy jste měli naposled něco k jídlu?

– To ti nevím. Nejspíš předtím, než jsme vlezli do správcova auta. Vid', Vévodo?

Emmett se otočil na bratra.

– Billy, pamatuješ si, co nám Sally říkala o té večeri?

– Řekla, že ji stačí dát na pětáctyřicet minut do trouby roztopené na sto osmdesát stupňů.

– Co kdybys vzal Woollyho do domu, strčili jste tu mísu do trouby a prostřeli stůl? Musím Vévodovi něco ukázat a pak přijdeme hned za vámi.

– Dobře, Emmette.

Dívali jsme se, jak Billy s Woollym kráčí směrem k domu, a já přemýšlel, co mi chce Emmett asi tak ukázat. Jenže když se na mě otočil, zdálo se, že není tak docela ve své kůži. Popravdě řečeno vypadal pěkně nesvůj. Počítám, že někteří lidé jsou už zkrátka takoví, když je něco překvapí. To já překvapení miluju. Zbožňuju, když život z klobouku vytáhne králíka – třeba když vám v levné vývařovně jako lacinou specialitu dne uprostřed května naservírují krocana s nádivkou. Někteří lidi ale nemají rádi, když je něco zaskočí, i kdyby šlo o dobré zprávy.

– Vévodo, co tady děláte?

Teď jsem se překvapeně zatvářil naopak já.

– Co tady děláme? Přece jsme přijeli za tebou, Emmette. A taky jsme chtěli vidět tu vaši farmu. Víš, jak to chodí. Kamarád ti vypráví takovou kupu historek o životě u sebe doma, až ten domov zatoužíš spatřit na vlastní oči.

Abych zdůraznil, co mám na mysli, ukázal jsem na traktor, balík slámy a slavnou americkou prérii, která čekala hned za dveřmi a usilovně se nás snažila přesvědčit o tom, že Země je nakonec přece jenom placatá. Emmett nejdřív sledoval můj pohled a potom se obrátil zpátky.

– Povím ti, jak to uděláme. Něco sníme, rychle vás tu s Woollym provedu, pořádně se vyspíme a ráno vás odvezu zpátky do Saliny.

Mávl jsem rukou.

– Nemusíš nás vozit zpátky do Saliny, Emmette. Vždyť jsi právě dorazil domů. A kromě toho si nemyslím, že máme v plánu se vracet. Alespoň zatím.

Emmett na chvíli zavřel oči.

– Kolik měsíců trestu vám ještě zbývá? Pět nebo šest? Už jste v podstatě venku.

– To je fakt, souhlasil jsem. Máš naprostou pravdu. Jenže když to správce Williams převzal po Ackerlym, vyhodil tu ošetřovatelku z New Orleansu, která Woollymu pomáhala schrastit jeho medicínu. Teď mu zbývá posledních pár lahviček a víc přece, jaký ho bez ní přepadnou chmury...

– Není to žádná jeho medicína.

Souhlasně jsem zavrtěl hlavou.

– Co je pro jednoho chlapa jed, je pro jiného lék, nemám pravdu?

– Vévodo, ze všech lidí na světě to snad zrovna tobě nemůžu vysvětlovat. Čím déle a čím dál od Saliny vy dva bez povolení budete, tím horší to pro vás bude mít následky. Navíc vám oběma bylo letos v zimě osmnáct. Takže pokud vás chytí za státními hranicemi, možná vás nevrátí do Saliny. Možná vás pošlou do Topeky.

Jen si to přiznejme: většina lidí potřebuje žebřík a teleskop, aby si dala dvě a dvě dohromady. Proto obvykle nestojí za námahu vysvětlovat jim, jak se věci mají. Ale s Emmettem Watsonem je to jiná. Emmett je ten druh kluka, co si od samého začátku dovede udělat celkový obrázek – od širšího plánu až po ty nejmenší detaily. Odevzdaně jsem zvedl obě ruce.

– Stoprocentně s tebou souhlasím, Emmette. Popravdě řečeno jsem se Woollymu pokusil slovo od slova vysvětlit přesně to samý. Jenže mě odmítl poslouchat. Byl odhodlaný vzít roha. Plánoval, že v sobotu v noci zdrhne do města a ukradne auto. Když měl službu v kuchyni, dokonce stopil i nůž. A nešlo o žádný nožík na krájení zeleniny, ale o pořádnou řeznickou kudlu. Ne že by Woolly někdy ublížil živý duši. To oba víme. Na rozdíl od poldů. Uvidí podivína, co sebou šije, očima téká kolem sebe a v ruce má řeznický nůž, a zastřelí ho jako psa. Tak jsem mu řekl, ať ten nůž vrátí tam, kde ho vzal, že mu ze Saliny pomůžu bezpečně pláchnout. Nůž vrátil, skočili jsme do správčova kufru, a než bys řekl švec, jsme tady.

To všechno byla pravda.

Až na tu část o noži. Tomu se říká věci malinko přikrášlit – je to neškodné zveličení, jímž celou záležitost podtrhnete, tak trochu jako Kazantikis se svými obřimi hodinami, nebo ten Pinkerton, co uštěřil zámek na jeho truhle. Podobné detaily se můžou zdát na první pohled nepodstatné, ale nakonec tak nějak zajistí úspěch celého vystoupení.

– Podívej se, Emmette, vždyť mě znáš. Svoje bych si klidně odseděl a potom i to, co napařili Woollymu. Pět měsíců nebo pět let, jaký je v tom rozdíl? Když ale uvážíš Woollyho duševní stav, nemyslím si, že by tam vydržel dalších pět dnů.

Emmett pohlédl směrem, kterým Woolly před chvílí odešel.

Oba jsme věděli, že Woolly se v problémech přímo topí. Vyrostl v jednom z těch baráků na Upper East Side s portýrem u vchodu, měl dům na venkově, auto s řidičem a v kuchyni vlastní kuchačku. Jeho děda se přátelil s Teddym i Franklinem Rooseveltovými a jeho táta byl hrdinou druhé světové války. Jenže když máte takovou kupu štěstí, může to na vás začít být krapet moc. Existují citlivé duše, které tváří v tvář podobné hojnosti zakoušejí pocit úzkostného rozechvění, jako by se jim všechny ty baráky, auta a Rooseveltové měli každou chvíli sesypat na hlavu. Už jen pomyslení na ně takovému člověku zkazí apetýt a pocuchá nervy. Začne mít potíže se soustředěním, což se podepíše na jeho čtení, psaní a počtech. Vykážou ho z jedné internátní školy, a tak ho pošlou na jinou. A pak možná na další. Takový člověk nakonec začne potřebovat něco, čím by si držel svět dál od těla. A kdo mu to může dávat za vinu? Kdybyste se mě zeptali, hned bych vám řekl, že boháči si nezaslouží ani špetku vašeho soucitu. Ale kluk s velkým srdcem jako Woolly? To je úplně jiný příběh.

Z Emmettova výrazu jsem poznal, že dumá o tom samém – že přemýšlí o Woollyho citlivé povaze a přemítá, zda bychom ho měli poslat zpátky do Saliny, anebo mu na jeho cestě pomoci a postarat se, aby se mu nic nestalo. Bylo to pořádné dilema a nebylo snadné se s ním popasovat. Právě proto se mu asi říká dilema.

– Máme za sebou dlouhý den, řekl jsem a položil Emmettovi ruku na rameno. Co kdybychom šli dovnitř a krapet se najedli?

Jakmile do sebe dostaneme trochu jídla, všichni budeme duševně způsobilejší zvážít veškerý pro a proti.

Venkovská kuchyně...

Na východě o ní mluví v jednom kuse. Je to jedna z těch věcí, kterou lidi chovají v úctě, i když ji nikdy nezakusili z první ruky. Totéž platí třeba o spravedlnosti a Ježíšovi. Ale venkovská kuchyně si na rozdíl od většiny věcí, co lidi obdivují takhle z dálky, obdiv zaslouží. Chutná dvakrát tak dobře jako cokoli z Delmonica, a navíc bez všeho toho povyku kolem. Možná proto, že lidi na venkově používají recepty, které jejich babičky dotáhly k dokonalosti při dlouhém putování na povozech z východu na západ. Nebo za to můžou všechny ty hodiny strávené ve společnosti prasat a brambor. Tak či onak, dost jsem měl teprve poté, co jsem si třikrát přidal.

– To bylo jídlo jedna báseň.

Obrátil jsem se na toho mrňouse – hlava mu jen tak tak vyčuhovala nad okraj stolu.

– Jak se jmenuje ta pěkná hnědovláska, Billy? Ta v květovaných šatech a pracovních botách, který vděčíme za tuhle lahodnou krmí?

– Sally Ransomová, odpověděl. Je to casserole. Uvařila ho z jednoho ze svých kuřat.

– Tak z jednoho ze svých kuřat! Hele, Emmette, jak znělo to lidový rčení? To o tom, kudy vede nejrychlejší cesta k mládenčově srdci?

– Je to naše sousedka, odpověděl Emmett.

– To je možný, připustil jsem, ale já měl za život sousedek celou řadu a žádná mi nikdy nepřinesla casserole. Co tobě, Woolly?

Woolly právě do omáčky kreslil ostrým koncem vidličky spirály.

– Cože?

– Přinesla ti někdy nějaká sousedka casserole? zeptal jsem se o něco hlasitěji.

Chvilí o tom přemýšlel.

– Casserole jím prvně.

Usmál jsem se a se zdvihnutým obočím znovu pohlédl na mrňouse. Oplatil mi stejnou mincí. Casserole necasserole, Woolly zvedl oči, jako by ho napadlo něco k věci.

– Poslyš, Vévodo. Měl už jsi příležitost zeptat se Emmetta na tu eskapádu?

– Eskapádu? vyzvídal Billy a vystrčil hlavu o něco výš nad okraj stolu.

– To je druhý důvod, proč jsme přijeli, Billy. Hodláme podniknout takovou malou eskapádu a doufali jsme, že tvůj bratr do toho půjde s námi.

– Eskapádu... začal Emmett.

– Tak tomu říkáme, protože jsme nepřišli na lepší slovo, odvětil jsem. Ve skutečnosti se ale jedná o dobrý skutek. Takovou židovskou micvu. Vlastně plníme přání zemřelého.

Začal jsem s vysvětlováním a pohledem těkal mezi Emmetem a Billym, protože oba to zjevně zaujalo stejnou měrou.

– Když Woollyho dědeček umřel, nechal mu nějaký peníze v takzvaném svěřenském fondu. Mám pravdu, Woolly?

Woolly přikývl.

– Svěřenský fond je speciální investiční účet, který se zřídí ve prospěch nezletilého pod dohledem opatrovníka, co o všem rozhoduje do doby, než dotyčný dosáhne zletilosti, v kteroužto chvíli s penězi může nakládat, jak uzná za vhodný. Jenže když Woolly dovršil osmnácti let, jeho opatrovník – což je jen tak mimochodem jeho švagr – zásluhou malého právníckého čachrování dosáhl toho, že Woollyho prohlásili duševně nezpůsobilým. Nebylo to zrovna takhle, Woolly?

– Duševně nezpůsobilým, potvrdil Woolly s omluvným úsměvem.

– A jeho švagr tím pádem prodloužil svou pravomoc nad fondem do té doby, než se Woollyho duševní zdraví zlepší, anebo až na věčnost, podle toho, co přijde dřív.

Zavrtěl jsem hlavou.

– A oni tomu říkají *svěřenský fond*? Je jasné, že prachy jen tak někomu svěřit nemůžeš.

– To vypadá na Woollyho problém, Vévodo. Co to má společného s tebou?

– S náma, Emmette. Co to má společného s náma.

Přítáhl jsem si židli o něco blíže ke stolu.

– Woolly a jeho rodina mají na severu státu New York barák –

– Chatu, řekl Woolly.

– Chatu, opravil jsem se, kde se rodina čas od času sejde. No, a během krize, když začaly krachovat banky, Woollyho pradědeček dospěl k závěru, že americkému bankovnímu systému už nikdy nebude moct tak úplně důvěřovat, a tak, jenom pro všechny případy, na tý chatě do sejfu ve zdi umístil sto padesát tisíc babek. Ale obzvlášť zajímavý, dokonce bys mohl říct, že osudový, je to, že dnešní hodnota Woollyho svěřenského fondu je skoro na cent přesně sto padesát tisíc dolarů.

Odmlčel jsem se, aby ta slova mohli důkladně vstřebat. Pak jsem pohlédl přímo na Emmetta.

– A protože Woolly je chlapík velkého srdce a skromných potřeb, nabídl mi, že pokud ho ty a já do Adirondacks, kde mají chatu, doprovodíme a pomůžeme mu získat, co mu po právu náleží, rozdělí zisk na tři stejné díly.

– Sto padesát tisíc dolarů děleno třemi je padesát tisíc dolarů, řekl Billy.

– Přesně tak, potvrdil jsem.

– Jeden za všechny a všichni za jednoho, poznamenal Woolly.

Opřel jsem se na židli, zatímco Emmett na mě chvíli zíral.

Pak se obrátil na Woollyho.

– To byl tvůj nápad?

– Byl to můj nápad, potvrdil Woolly.

– A do Saliny se nevrátíš?

Woolly si složil ruce v klíně a zavrtěl hlavou.

– Ne, Emmette, do Saliny se nevrátím.

Emmett se na Woollyho pátravě zadíval, jako by se snažil zformulovat ještě jednu otázku. Jenže Woolly, který se vyznačoval přirozenou neochotou na otázky odpovídat, a tudíž měl víc než dost příležitostí pocvičit se v tom, jak se jim vyhnout, začal sklízet talíře ze stolu.

– Má to jediný zádrhel – chatu pokaždý otevřou poslední víkend v červnu, takže nám nezbývá moc času. Musím se rychle stavít v New Yorku za tátou, ale potom vyrazíme přímo do Adirondacks. Zpátky v Morgenu bys měl být v pátek – možná budeš po cestě trochu unavený, ale když to vezmeš z té lepší stránky, v kapse budeš mít padesát tisíc babek. Popřemýšlej o tom chvíli, Emmette... jen si představ, co bys mohl udělat s padesáti tisíci. Co bys *udělal*, kdybys měl padesát táců?

Není nic tajuplnějšího než lidská vůle – to se vám alespoň snaží nakukat cvokaři. Lidská motivace je podle nich jako tvrz bez klíče. Utváří labyrint o mnoha vrstvách a jednotlivé činy, které se z něj vynoří, často nedávají smysl ani co by se za nehet vešlo. Ve skutečnosti to ale není zase tak složité. Pokud chcete pochopit něčí motivaci, stačí, abyste se dotyčného otázali: *co bys udělal, kdybys měl padesát táců?*

Když lidem podobnou otázku položíte, většinou potřebují pár minut, aby o tom popřemýšleli, aby probrali možnosti a zvážili, co se jim nabízí. A to vám poví všechno, co o nich potřebujete vědět. Když ale tutéž otázku položíte člověku, který za něco stojí, člověku, co si zaslouhuje vaši pozornost, odpoví vám okamžitě – a podrobně. O tom, co by udělal s padesáti tácy, už totiž přemýšlel. Dumal nad tím, když kopal příkopy, umíral nudou nad papírováním nebo roznášel jídlo ve vývařovně. Uvažoval o tom, když poslouchal manželčino peskování, ukládal děti do postele nebo uprostřed noci zíral do stropu. Svým způsobem o tom přemýšlel celý svůj život.

Když jsem tu otázku položil Emmettovi, mlčel, ale ne proto, že by neměl odpověď. Z jeho výrazu jsem poznal, že ví *přesně*, co by s padesáti tisíci udělal, do toho posledního centu.

Seděli jsme potichu, Billy zalétl pohledem k bratrovi a pak zase zpátky ke mně, ale Emmett se díval přes stůl, přímo mně do očí, jako bychom v místnosti najednou osaměli.

– Možná to byl Woollyho nápad a možná nebyl, Vévodo. Tak či onak s tím nechci mít nic společného. Nechci se zastavovat v New Yorku ani jet do Adirondacks, a nezajímá mě ani těch padesát tisíc. Zítra musím vyřídit pár věcí ve městě, ale hned v pondělí ráno vás s Billym zavezeme na autobusovou zastávku

v Oklahomě. Tam můžete skočit na greyhound na Manhattan, do Adirondacks nebo kamkoliv se vám zamane. S Billym pak znovu sedneme do studebakeru a pojedeme si po svých.

Emmett tu svou krátkou řeč pronesl ve vší vážnosti. Popravdě řečeno jsem ještě nikdy neviděl tak vážného člověka. Vůbec nezvýšil hlas a ani jedinkrát ze mě nespustil oči – dokonce ani aby pohlédl na Billyho, který celý vykulený naslouchal každému slovu.

A vtom mi to došlo. Uvědomil jsem si, jakou jsem udělal botu. Veškeré podrobnosti jsem mu vyložil přímo před tím capartem.

Jak už jsem říkal, Emmett Watson je obecně vzato víc v obraze než většina lidí. Chápe, že člověk dokáže být trpělivý, ale jen do určité míry – že občas musí světovému dění udělat takříkajíc čáru přes rozpočet, aby dostal, co mu po právu náleží. Ale Billy? Bylo mu osm a pravděpodobně nikdy nevystřčil nos z Nebrasky. Nemohli jste čekat, že pochopí všechny spleitosti a záludnosti moderního života, veškeré nuance toho, co je a není fér. Vlastně byste ani *nechtěli*, aby to chápal. A protože byl Emmett jeho starší bratr, opatrovník a jediný ochránce, měl povinnost Billyho před podobnými zvraty osudu uchránit tak dlouho, jak jen to půjde.

Opřel jsem se na židli a přikývl na znamení toho, že si rozumíme.

– Už ani slovo, Emmette. Vím přesně, jak to myslíš.



Po večeri nám Emmett oznámil, že zajde k Ransomovým a souseda poprosí, jestli by mu nepomohl nahodit auto. Dům byl odsud asi půldruhého kilometru, takže jsem se nabídl, že půjdu s ním, ale jemu přišlo lepší, abychom se s Woollym neukazovali. A tak jsem zůstal sedět u stolu a klábosil s Billym, zatímco Woolly myl nádobí.

Z toho, co jsem vám o Woollym pověděl, byste si nejspíš mysleli, že na mytí nádobí nebude stavěný – než se nadějete, v očích bude mít prázdný pohled, jeho mysl se začne toulat a vzato kolem a kolem si bude počínat lajdácky. Ale Woolly

nádobí drhnul tak, jako by na tom závisel jeho život. S hlavou skloněnou pod úhlem pětáctýřiceti stupňů a špičkou jazyka čouhající mezi zuby neúnavně a cílevědomě kroužil houbou po povrchu talířů, přičemž sem tam odstranil skvrny, které na nádobí ulpívaly celé roky, a pak další, co tam ani nebyly.

Bylo to jako sledovat učiněný zázrak. Jak už jsem ale řekl, překvapení zbožňuju.

Když jsem se otočil zpátky k Billymu, zrovna otvíral malý balíček zavinutý do hliníkové fólie, který vytáhl ze svého ruk-saku. Z fólie opatrně vyjmul čtyři sušenky a položil je na stůl – jednu před každou židli.

– No to se podívejme, řekl jsem. Copak to tu máme?

– Sušenky s kousky čokolády, odpověděl Billy. Upekla je Sally.

Zatímco jsme přežvykovali cukroví, všiml jsem si, že Billy trochu ostýchavě hledí na desku stolu, jako by se chtěl na něco zeptat.

– Co máš na srdci, Billy?

– Jeden za všechny a všichni za jednoho, řekl trochu nesměle. To je ze *Tří mušketýrů*, vid'?

– Přesně tak, *mon ami*.

Byli byste si mysleli, že když správně určil zdroj té citace, mrňous bude šťastný jako blecha, ale Billy vypadal sklíčeně. Dočista sklíčeně. A to navzdory tomu, že pouhá zmínka *Tří mušketýrů* malému klukovi na tváři většinou vykouzlí úsměv. Proto mě Billyho zklamání celkem zmátlo – tedy až do chvíle, kdy jsem se chystal si znovu kousnout a vzpomněl jsem si, jak byly sušenky na stole spravedlivě rozdělené.

Tu svoji jsem odložil.

– Viděl jsi *Tří mušketéry*, Billy?

– Ne, přiznal s náznakem téže sklíčenosti. Ale četl jsem je.

– Pak bys měl vědět nejlíp, jak je ten název zavádějící.

Billy vzhledl od stolu.

– Jak to, Vévodo?

– Protože *Tří mušketýři* jsou ve skutečnosti příběh o *čtyřech* mušketýrech, i když se samozřejmě otevírají nádherným přátelstvím Orthose, Pathose a Artemise.

- Athose, Porthose a Aramise?
- Přesně tak. Pro ten příběh je nicméně *zásadní*, jakým způsobem k trojici našich fanfarónů přibude ten mladý dobrodruh...
- D'Artagnan.
- D'Artagnan... a jak potom zachrání čest samotný královny.
- To je pravda, souhlasil Billy a napřímil se na židli. Ve skutečnosti je to příběh o čtyřech mušketýrech.

Na počest dobře vykonané práce jsem si do pusy hodil zbytek sušenky a z prstů setřásl drobky. Ale Billy se na mě zahleděl stejně upřeně jako předtím.

- Cítím, že máš na srdci ještě něco, mladý William.

Předklonil se, jak jen mu to deska stolu dovolila, a mírně tlumeným hlasem řekl:

- Chceš si poslechnout, co bych s padesáti tisíci dolary udělal já?

Taky jsem se předklonil a zamumlal právě tak tlumeně:

- Nedal bych si to ujít za nic na světě.

– Postavil bych dům v San Franciscu v Kalifornii. Byl by to bílý dům, stejně jako tenhle, s malou verandou, kuchyní a obývacím pokojem. A nahoře by byly tři ložnice. Jenom by neměl stodolu s traktorem, ale garáž pro Emmettovo auto.

- To je báječný, Billy. Ale proč zrovna v San Franciscu?

- Protože tam je naše mamka.

Opřel jsem se na židli.

- Nepovídej.

Kdykoliv Emmett v Salině zmínil svou matku, což rozhodně nebylo často, mluvil o ní v minulém čase. Jenže ho neužíval způsobem, jenž by naznačoval, že odjela do Kalifornie – mluvil o ní tak, jako by se už odebrala na pravdu boží.

– Vyrazíme tam hned po tom, co vás s Woollym odvezeme na nádraží, dodal Billy.

- To prostě sbalíte celý barák a přestěhujete se do Kalifornie?

– Ne. Nesbalíme celý barák, Vévodo. Vezmeme si jen to, co se nám vejde do cestovní brašny.

- A proč byste to dělali?

– Protože Emmett a profesor Abernathe jsou zajedno v tom, že je to nejlepší způsob, jak cestovat, když chceš začít od píky.

Do San Francisca se vydáme po Lincolnově dálnici, a až tam dorazíme, najdeme naši mamku a postavíme si dům.

Neměl jsem to srdce tomu capartovi povědět, že pokud jeho matka nechtěla žít v bílém domku v Nebrasce, nebude chtít žít ani v bílém domku v Kalifornii. Ale když jsem vrtochy mateřství odsunul stranou, spočítal jsem si, že mrňousovi v rozpočtu po uskutečnění jeho snu zůstane asi tak čtyřicet tisíc dolarů.

– To je bezvadný plán, Billy. Je mu vlastní ten druh konkrétnosti, kterou si zaslouží každý vážně míněný podnik. Víš ale jistě, že míříš dostatečně vysoko? Padesát tisíc babek by ti vyneslo mnohem víc. Mohl bys mít bazén a majordoma. Mohl bys mít garáž na čtyři auta.

Billy s vážným výrazem ve tváři zavrtěl hlavou.

– Ne, řekl. Nemyslím si, že budeme potřebovat bazén a majordoma, Vévodo.

Chystal jsem se laskavě poznamenat, že by neměl činit unáhlené závěry, že bazény a majordomové jsou nedostatkové zboží a ti, kteří se jich domohli, obvykle nebývají ochotní se s nimi rozloučit, když vtom se u stolu zničehonic zjevil Woolly s talířem v jedné a houbou v druhé ruce.

– Bazén a majordoma nikdo nepotřebuje, Billy.

Nikdy nevíte, co upoutá Woollyho pozornost. Mohl by to být pták, co se usadil na větvi. Nebo tvar stopy otisknuté ve sněhu. Nebo něco, co někdo řekl včera odpoledne. Ať už Woollyho myšlenky rozproudilo cokoliv, na podobný moment si stálo za to počkat. A tak zatímco se usadil vedle Billyho, rychle jsem došel ke dřezu, vypnul stále tekoucí vodu a s našpičovanými ušima se vrátil na své místo.

– Nikdo nepotřebuje garáž pro čtyři auta, pokračoval Woolly. Ale myslím, že budeš potřebovat trochu víc ložnic.

– A proč, Woolly?

– Aby za tebou na prázdniny mohli přijet kamarádi a rodina.

Billy přikývl, aby dal najevo, že s Woollyho úvahami, zjevně založenými na zdravém rozumu, souhlasí, a Woolly pokračoval s návrhy, přičemž jeho zápal pro dané téma neustále rostl.

– Měl by sis pořídit verandu se střechem, abys měl pod čím sedět za deštivého odpoledne nebo kde se vyhřívat za teplých

letních nocí. V přízemí bys měl mít pracovnu a obří obývací pokoj s krbem dost velkým na to, aby se kolem něj mohli všichni shromáždit, jakmile začne sněžit. A taky bys měl mít tajnou skrýš pod schody a v rohu zvláštní místo na vánoční stromček.

Teď už se Woolly nedal zastavit. Řekl si o tužku a papír, přenesl si židli tak, aby seděl vedle Billyho, a začal kreslit ohromně podrobný plán domu. A tady nemluvím o nějaké črtě, co na rychlo načmáráte na kapesník. Ukázalo se, že Woolly kreslí plány stejně zaníceně, jako myje nádobí. Pokoje byly vyvedené v odpovídajícím měřítku, stěny ubíhaly rovnoběžně jedna s druhou a rohy svíraly dokonalý pravý úhel. Stačilo se na tu krásu podívat a hned vás zachvátilo nadšení.

Když pominu diskuzi ohledně toho, zda je lepší zastřešená veranda nebo garáž pro čtyři auta, museli jste uznat, že Woolly umí snít ve velkém. Místo, které si pro Billyho vybájl, bylo zhruba třikrát větší než to, co si ten mrňous vysnil sám, a to muselo zahrát na správnou strunu. Protože když Woolly obrázek dokončil, Billy ho poprosil, aby na něj dokreslil šipku ukazující na sever a velkou červenou hvězdu označující místo pro vánoční stromek. A když to Woolly udělal, mrňous plánek opatrně složil a schoval si ho do ruksaku.

I Woolly vypadal spokojeně. Ale jakmile Billy důkladně utáhl popruhy ruksaku a vrátil se na své místo, počastoval ho Woolly smutným úsměvem.

– Kdybych tak jenom nevěděl, kde je moje mamka, povzdechl si.

– Proč, Woolly?

– Mohl bych ji vyrazit hledat stejně jako ty.



Jakmile bylo nádobí umyté, Billy odvedl Woollyho nahoru, aby mu ukázal, kde se může osprchovat, a já se mezitím krapet porozhlédl kolem. Nebylo žádným tajemstvím, že Emmettův táta přišel na buben, nicméně stačil jediný pohled a bylo vám jasné, že za tím nestálo pití. Pokud je pán domu pijan, poznáte to. Odvodíte to ze stavu nábytku i z toho, jak vypadá dvorek. Poznáte to z výrazů jeho dětí. Ale i když byl pan Watson abstinent,